

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות למענה על השאלות.

תנ"ך

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	עיון בתורה (שמות)	—	(24x2)	—	48 נקודות
פרק שני	—	עיון בנביאים אחרונים	—	(12x3)	—	36 נקודות
פרק שלישי	—	עיון בכתובים	—	(16x1)	—	16 נקודות
					—	סך הכול
						100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.
- ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני והשלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י אנ מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (שמות) (48 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 24 נקודות).

1. שמות, י"ב, א'-ב'

א. "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים" (פסוק א').

רש"י: 'בארץ מצרים' – חוץ לכרך".

הסבר את דברי רש"י, וכתוב כיצד הוא מוכיח את דבריו. (8 נקודות)

ב. "החדש הזה לכם ראש חֲדָשִׁים" (פסוק ב').

רש"י: "הראהו לבנה בחידושה".

על סמך מה בפסוק קבע רש"י שה' הראה למשה את הלבנה, ולשם מה הראה לו אותה?

(9 נקודות)

ג. "ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (פסוק ב').

על פי רמב"ן, הסבר מדוע החודשים נקראים בתורה "ראשון", "שני", "שלישי" וכן הלאה. (7 נקודות)

2. שמות, ט"ו, כ"ב-כ"ה

א. "ויסע משה את ישראל מִיַּם סוּף" (פסוק כ"ב).

רש"י: "הסיעו בעל כורחם".

על פי רש"י, הסבר מדוע היה משה צריך להסיע את בני ישראל בעל כורחם. (7 נקודות)

ב. "שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט" (פסוק כ"ה).

רש"י: "במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה".

על פי רש"י, אילו פרשיות של תורה נתן להם במרה? (9 נקודות)

ג. "ושם נִסְהוּ" (פסוק כ"ה).

על פי רש"י, מהו הניסיון שניסה ה' את בני ישראל במרה, וכיצד התנהגו בני ישראל? (8 נקודות)

3. שמות, י"ח, ח'-ט"ז

- א. "ויחד יתרו על כל הטובה" (פסוק ט').
רש"י: "היינו דאמרי אינשי: גיורא, עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפיה".
 באר את דברי רש"י, והסבר את הקשר בינם ובין המילים "ויחד יתרו". (8 נקודות)
- ב. "כי בדבר אשר זדו עליהם" (פסוק י"א).
 כתוב שניים מן הפירושים של רש"י למילים המודגשות. (7 נקודות)
- ג. "כי יבא אלי העם לדרש אלקים" (פסוק ט"ו).
רמב"ן: "לדברים רבים [הם] באים לפני".
 פרט שלושה "דברים" שלמענם בא העם אל משה, על פי רמב"ן. (9 נקודות)

4. שמות, כ"ד, א'-ז'

- א. "ואל משה אמר עליה אל ה'" (פסוק א').
 על פי רש"י, מתי נצטוו משה ציווי זה? (7 נקודות)
- ב. "ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים" (פסוק ג').
 על פי רש"י, מה הם "דברי ה'" ומה הם "המשפטים"? (9 נקודות)
- ג. "ויקח ספר הברית" (פסוק ז').
 על פי רש"י, מה היה כתוב ב"ספר הברית"? (8 נקודות)

פרק שני — עיון בנביאים אחרונים (36 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 5-9 (לכל שאלה — 12 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

5. ישעיה, א', י'-י"ז

- א. "שִׁמְעוּ דְבַר ה' קְצִינֵי סְדֹם" (פסוק י').
את מי הנביא מכנה "קציני סדום"? (3 נקודות)
- ב. עיין בפסוקים י"א-ט"ו.
ציין שני חטאים שעליהם הנביא מוכיח את העם, וכתוב מדוע הוא מוכיח אותם על מעשים אלה. (5 נקודות)
- ג. הסבר את הביטויים האלה:
— "לְמַדּוּ הִיטֵב" (פסוק י"ז).
— "רִיבוֹ אֲלֻמְנָה" (פסוק י"ז).
(4 נקודות)

6. ישעיה, ס"ו, ז'-י"א

- א. עיין בפסוקים ז'-ח'.
הנביא מתאר את הגאולה באמצעות משל היולדת.
מהו המשל ומהו הנמשל? (5 נקודות)
- ב. הסבר את התמיהה בפסוק ט'. (3 נקודות)
- ג. "כל המתאבל על ירושלים – זוכה ורואה בשמחתה" (תענית, דף ל', ע"ב).
כיצד דברי חז"ל אלה באים לידי ביטוי בפסוקים י'-י"א? בסס את תשובתך על הפסוקים. (4 נקודות)

7. ירמיה, ז', כ"א-כ"ט

- א. "עֲלוֹתֵיכֶם סָפוּ עַל זִבְחֵיכֶם וְאָכְלוּ בָשָׂר" (פסוק כ"א).
מהו ההבדל בדברי ירמיהו בין עולות לזבחים? מה הנביא מציע לישראל בפסוק זה, ומדוע הוא מציע זאת?
(6 נקודות)
- ב. "וַיְהִי לְאַחֲרָיו וְלֹא לִפְנֵימֵי" (פסוק כ"ד).
הסבר את תוכחת הנביא במשפט זה. (3 נקודות)
- ג. הסבר את הציווי "גָּזֵי נֶזֶרְךָ" (פסוק כ"ט), וכתוב מדוע יש לעשות זאת. (3 נקודות)

8. ירמיה, י"ז, ב'-י"א

- א. "כִּזְכֹּר בְּנֵיהֶם מִזְבַּחֹתָם..." (פסוק ב').
הסבר את תוכחת הנביא. (3 נקודות)
- ב. מהו הקשר בין פסוק ט' ובין פסוק י'? (4 נקודות)
- ג. "קרא דָּגֵר ולא יֵלֶד" (פסוק י"א).
מיהו ה"קרא דגר"? הסבר את המשל ואת הנמשל בפסוק זה. (5 נקודות)

9. יחזקאל, י"ח, א'-ז'

- א. "מה לכם אתם משלים את המשל הזה" (פסוק ב').
מהו המשל, ומהי הטענה הנטענת באמצעות משל זה? (4 נקודות)
- ב. מה ה' משיב בפסוק ד' על הטענה הנטענת באמצעות משל זה (שכתבת בסעיף א)? (4 נקודות)
- ג. הסבר את הביטויים האלה:
— "אל ההרים לא אכל" (פסוק ו').
— "חבלתו חוב ישיב" (פסוק ז').
(4 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים (16 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 10-12 (16 נקודות לשאלה).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

10. תהלים, כ"ג

- א. הסבר את המשל ואת הנמשל שבפסוק ב'. (6 נקודות)
- ב. "ינחני במעגלי צדק למען שמו" (פסוק ג')
- הסבר את הקשר בין שני החלקים האלה בפסוק. (6 נקודות)
- ג. עיין בפסוק ה' והסבר את הביטויים האלה:
- "דשנת בשמן ראשי".
- "כוסי רִיָּה".
- (4 נקודות)

11. תהלים, ל"ד

- א. עיין בפסוק א'.
- מיהו אבימלך, באיזה אופן שינה דוד "את טעמו" לפניו, ומדוע גירש אבימלך את דוד? (6 נקודות)
- ב. עיין בפסוק ג'.
- הסבר את הקשר בין שני החלקים של הפסוק. (6 נקודות)
- ג. "ולא יִאֲשָׁמוּ כל החסים בו" (פסוק כ"ג).
- הסבר את הדברים האלה. (4 נקודות)

12. תהלים, קמ"ה

- א. מהו נושא המזמור, וכיצד הוא בא לידי ביטוי בפסוק א'? (4 נקודות)
- ב. רש"י (לפסוק ז') כותב על מזמור זה: "... נו"ן חסרה מאלפ"א בית"א לפי שראה דוד בה מפלה קשה 'נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל' (עמוס, ה', ב'), וחזר וסמכה ברוח הקודש 'סומך ה' לכל הנפלים'."
- הסבר את דברי רש"י. (6 נקודות)
- ג. הסבר את הביטויים האלה:
- "צדיק ה' בכל דרכיו" (פסוק י"ז).
- "יקראו באמת" (פסוק י"ח).
- (6 נקודות)

בהצלחה!